

Lovforslag nr. L 163. Fremsat den 30. januar 1981 af Lone Dybkjær (RV), Bernhard Baunsgaard (RV), Dræbye (RV) og Niels Helveg Petersen (RV)

Forslag

til

Lov om et teknologiakademi

§ 1. Til at følge og vurdere konsekvenserne for samfundet af den teknologiske udvikling oprettes for en 5-årig periode et uafhængigt teknologiakademi.

§ 2. Akademiet består af 17 medlemmer. Folketinget vælger medlemmerne for 3 år ad gangen. Medlemmer af folketinget kan ikke samtidig være medlemmer af teknologiakademiet. Ved sammensætningen af akademiet skal forskningen og de væsentligste samfundsinteresser repræsenteres.

§ 3. Akademiet antager den fornødne se-

ekretærhjælp.

§ 4. De nødvendige midler til akademiets virksomhed bevilges på de årlige finanslove.

Stk. 2. Akademiet aflægger årligt en offentlig beretning om sin virksomhed.

§ 5. Forslag til eventuel revision af loven med hensyn til forlængelse af akademiets funktionsperiode fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1985-86.

§ 6. Loven træder i kraft den 1. november 1981.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det er i de senere år blevet stadig mere klart, at ny teknologi på en række områder har afgørende indflydelse på samfundets struktur og dermed på borgernes tilværelse, uden at man på forhånd gør sig konsekvenserne klar. Udviklingen af ny teknologi kan ikke standses, men det er af væsentlig betydning, at såvel folketinget som borgerne hurtigst muligt sikres den nødvendige viden om følgerne af anvendelse af teknologi. Dette bør ske på grundlag af en omfattende samfundsdebat.

Teknologisk udvikling vil på den ene side inden for en række felter – sygdomsbekæmpelse, maskiners afløsning af tungt og nedslidende arbejde etc. – virke til gavn for borgerne. Men på den anden side vil udviklingen muliggøre, at mennesker på en række områder overflødiggøres. Endvidere vil anvendelsen af teknologi kunne fremmedgøre borgerne og gøre dem magtesløse, såvel i deres arbejdssituation som i den øvrige tilværelse. Yderligere anvendelse af højt specialiseret ukontrolleret teknologi kan medføre forøget magt til en begrænset kreds, der alene i kraft af sin viden vil have mulighed for i praksis at styre væsentlige samfundsfunktioner.

Målet må være at anvende teknologi på en sådan måde, at dens konsekvenser kan overskues af borgerne og dens anvendelse medvirker til en kvalitativ bedre udvikling i samfundet. Akademiets opgave er således at søge en samlet vurdering af følgerne af anvendelse af teknologi. Hermed skabes mulighed for, at folketinget kan inddrage betragtningerne og vurderingerne i sit arbejde. Dette betyder ikke, at vurderinger inden for enkeltområder skal falde væk. Tværtimod er det helt væsentligt, at arbejdet med og diskussioner omkring teknologiens følger foregår mange steder og på forskellige niveauer. Den forskning, undervisning og de undersøgelser, der allerede foregår rundt omkring, bør således fortsætte og styrkes. Akademiet har endvidere som en meget væsentlig opgave at igangsætte folkeligt engagerende debat over de fordele og ulemper, som følger af den teknologiske udvikling.

Da mange interesser gør sig gældende ved vurderingen af teknologianvendelse, bør det sikres, at

akademiet er absolut uafhængigt af særinteresser. Akademiet bør tilstræbe et nærmere samarbejde navnlig på det nordiske, men naturligvis også på det internationale plan.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Herom henvises til de indledende bemærkninger.

Akademiet har med henblik på igangsætningen af en folkelig debat informationspligt over for offentligheden og kan foranstalte offentlige høringer.

Til § 2

Under hensyn til, at det er akademiets formål at virke til gavn for samfundet, bør dets formand være uafhængig af særinteresser.

Ved akademiets sammensætning må der tilstræbes tilstrækkelig repræsentation for forskningen, herunder den medicinske, sociologiske, økologiske og psykologiske forskning. Blandt akademiets medlemmer bør der således være repræsentanter fra universiteterne, Danmarkss tekniske højskole, handelshøjskolen m. v. Herudover findes det hensigtsmæssigt at beskikke et antal personer, der har virket til gavn for den humanistiske udvikling i samfundet. Endvidere bør akademiet under hensyn til teknologiens betydning for erhvervslivet omfatte personer herfra.

Til § 3

Foruden at ansætte den fornødne sekretærhjælp har akademiet adgang til at inddrage fremmed konsulentbistand. Akademiets formand oppebærer et honorar, dersom denne ikke er offentligt ansat. Andre akademimedlemmer oppebærer ikke honorar. Udgifterne til evt. formandshonorar, sekretær og konsulentbistand til udarbejdelse og udredninger m. v. bør ikke overstige 1 mill. kr. årligt i den første fase.

Til § 4

Akademiet aflægger årligt en beretning over for offentligheden. Beretningen tilstilles også folketinget.